

Європейський Конгрес Українців

Голова: Ярослава Хортяні: Hungary, 1065 Budapest, Hajós u. 1.; Tel./Fax. +361 461 0111/0112; email: muke@t-online.hu
Секретаріат: 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, England, UK; Tel./ Fax +44 20 7229 8392
email: ecusec@augb.co.uk; web-site: www.eukrainians.net

Представляє українські громади: Бельгії, Боснії і Герцеговини, Болгарії, Великої Британії, Греції, Данії, Естонії, Іспанії, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Сербії, Словаччини, Угорщини, Франції, Хорватії, Чехії, Швеції

9 жовтня 2009 р.

Володимир Дмитрович Хандогій
Т.в.о. Міністра закордонних справ
Міністерство закордонних справ України
Михайлівська площа 1
Київ 01018
Україна

Повітряною і електронною поштою

Вельмишановний пане Міністре Хандогій

Справа: Міжнародна Українська Школа

До нас звернулися голови: Спільки українців у Португалії, Павло Садох, Товариства української діаспори в Греції «Українсько-грецька думка», Галина Маслюк-Какку, Української Громади Іспанії за права, честь і гідність українців, Юрій Чопик, Асоціації українців Алгарве (Португалія), Наталія Дмитрук, Християнське Товариство Українців в Італії, Олесь Городецький і Асоціації українців в Каталунії «Червона калина», Володимир Петрушак, з проханням привернути Вашу увагу переважливим проблемам, які повиникали в процесі становлення та діяльності Міжнародної Української Школи (МУШ).

На початку дозвольте коротку історичну довідку. Перші українські школи нової хвилі еміграції у країнах Європейської Спільки створювалися при патріотичних українських громадських організаціях, що цілком природно та характерно для традиційної діаспорної діяльності. В кожній з нових для українства держав Європи, ситуація складалася по різному в залежності від місцевого законодавства та сприяння чи протидії суспільства. Але мета в них усіх була завжди єдиною і цілком співпадала із завданнями кожної школи української еміграції. Її чітко визначив ще в 1935 р. відомий український педагог Василь Пачовський: «Ми маємо виховувати покоління, якого народ потребує, дати йому такі моральні й духовні цінності, щоб воно було готове до найбільших жертв. А такими цінностями є національна самоповага, особиста гідність і духовна гордість за належність до української нації, яка є рівновартною культурою з іншими державами. Коли школа з українською мовою навчання не має того хребетного стовпа, то вона виховує безхребетну інтелігенцію, яка у хвилі бурі й натиску готова до змінювництва як безхарактерна, здібна до ренегатства не тільки свого народу, але й держави».

Одночасно, зважаючи на географічну близькість та відповідні новоприйняті закони ЕС, велика кількість українських дітей опинилася в країнах Центральної та Західної Європи, і їх умовно можна розділити на кілька категорій – діти різного віку, яких батьки – економічні мігранти – привезли з України, діти чисто українських сімей, народжені поза межами України та діти від змішаних шлюбів. Природно, що першою беззаперечною метою всіх українських організацій є збереження національної автентичності та гальмування процесу асиміляції цих дітей шляхом свідомого патріотичного виховання, вивчення рідної мови та українознавчих дисциплін, охорона національної самобутності через дотримання рідних традицій та звичаїв. Зрозуміло, що бажання батьків розвивати українську самоідентифікацію власних дітей спонукає їх

матеріально підтримувати діяльність наших суботніх чи недільних шкіл, адже в переважній більшості засновники таких навчально-виховних закладів - неприбуткові громадські організації, які практично не мають засобів до існування окрім власного ентузіазму, патріотизму та усвідомлення свого вищого покликання їх членів.

Після численних звернень закордонних організацій до української влади напряду через МЗС, через такі організації як Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою Львівської політехніки (МІОК) під головуванням Ірини Ключковської та власне за їх ініціативою, у 2006 р. було оголошено про здійснення проекту Міністерства освіти України - Міжнародної Української Школи (МУШ). Просимо звернути увагу, державного проекту, фінансування якого мало відбуватися виключно за бюджетні кошти. Цей перший, надзвичайної важливості крок українського уряду назустріч своїм знедоленим заробітчанами, був дуже схвально сприйнятий громадами нової української еміграції в Європі. Його важливість надто очевидна – отримання офіційного державного сертифікату про середню освіту. Перш за все це дає можливість отримання вищої освіти в європейських вищих навчальних закладах України і не прирікає друге покоління заробітчани на тяжку долю батьків.

Таким чином, з початком діяльності МУШ, батьки почали активніше віддавати своїх дітей до українських суботніх шкіл, особливо ті, які збиралися повертатися в Україну або ті, діти яких потрапили за кордон в досить дорослому віці і фізично не встигали освоїти мову та програму іноземної школи. Збільшення кількості бажаючих вчитися в українських суботніх школах викликало утворення нових шкіл, або переорієнтацію російських чи молдавських суботніх шкіл під програму МУШ, оскільки батьки оплачують навчання у таких школах. Виникали ситуації, коли один вчитель викладає предмети (наприклад історію) за українською і російською навчальними програмами. Безумовно, почався процес деградації і знівечення семантики поняття української школи за кордоном і переведення всієї справи на чисто економічну основу. Патріотизм у таких школах розглядається виключно, як ностальгія за Советською імперією – режимом, який спричинився до винищення 7-10 млн. українців під час Голодомору 1932-33 рр., що визнано законом України і засуджено міжнародним співтовариством. Такі процеси загрожують поступовою втратою національного змісту освіти в Закордонних Українських Навчальних Зкладах, що співпрацюють з МУШ!

На жаль, керівники МУШ не виказали особливої цнотливості у підході до вирішення життєво важливих питань існування української школи за кордоном. Вони не акцентують увагу на патріотичному вихованні українських дітей, підтримують проросійські чи російськомовні школи, де, зокрема, свідомо нехтується національний зміст у викладанні української історії. Виконання навчальної програми (яку, до речі, необхідно адаптувати до умов роботи суботніх шкіл) і прийняття іспитів не є єдиним завданням МУШ. Кількість документації, яка вимагається від вчителів та керівників шкіл, може конкурувати з документацією звичайної загальноосвітньої школи в Україні, що абсолютно недопустимо через і так велике навантаження вчителів, і відволікання від основного учбового процесу. П'ятиденна українська школа за кордоном, на необхідності якої так настоює керівництво МУШ – є неоправданою, непотрібною і в переважній більшості нелегальною, протизаконною справою в європейських країнах. Офіційна п'ятиденна школа за стандартами Європи вимагає таких коштів, яких собі не може дозволити ні українська громада, ні українська держава.

Окрім того, переважна більшість дітей навчається у місцевих школах, тому у них немає потреби дублювати вивчення тотожних навчальних дисциплін. Це створює для

дітей додаткове навантаження і перевтому. Виправданим було би викладання українознавчих предметів та періодична начитка, наприклад, один раз в місяць, загальноосвітніх предметів для освоєння української термінології.

Додатково, вже є багато дітей українських мігрантів, народжених поза межами України чи від мішаних шлюбів. Вони відвідують дитячі садочки, живуть в іншомовному середовищі. Для них українська мова вже стала другою мовою, нерідною. Для таких дітей потрібно розробити методіку вивчення української мови як іноземної. Адже кількість таких дітей невпинно зростає.

В цьому ми бачимо основну роль МУШ як надзвичайно необхідного проекту для підтримки українських заробітчани і сподіваємося, що всі вповноважені міністерства та український уряд докладуть зусиль до його подальшого розвитку.

Події останнього 2008/2009 навчального року та конференція, проведена МУШ у Парижі, показали, що завдання українських громад за кордоном і діючих при них шкіл не співпадає із позицією керівництва МУШ, яке головним чином заклопотане фінансуванням їхньої діяльності. Звичайно, ніхто не заперечує важливості цього питання. Але закордонні українські громади мають можливість брати участь у проекті МУШ виключно за умов його державного фінансування. Спроби під виглядом «світової економічної кризи» перекинути відповідальність на плечі неприбуткових громадських утворень, шкіл чи вже перебуваючих у складному економічному становищі заробітчани, наводять на смуток і зневіру. Чи український уряд, започатковуючи цей проект, усвідомлював відповідальність і зобов'язання, які на себе взяв? Врешті, чи це дійсно офіційна позиція МЗС та Міносвіти України?

За таких умов і враховуючи складність, пов'язану зі становленням нового масштабного проекту, а також із вдячністю до тих людей, які докладають зусиль до його здійснення, вважаємо за вкрай необхідне переглянути діяльність МУШ, чітко окреслити її мету, рамки діяльності, можливості та зобов'язання, та утворити при МУШ постійно-діючу дорадчу комісію з числа визнаних українських організацій за кордоном в рамках освітянської секції ЕКУ.

Будемо вдячні найближчим часом отримати Вашу відповідь на порушені питання.

За Президію Європейського Конгресу Українців

Ярослава Хортяні
Голова

д-р Любомир Мазур
Генеральний секретар